

Dr. Edward Muszalski

Zasady ideowe nowego kodeksu zobowiązań

Zarówno w części szczególnej, jak zwłaszcza w części ogólnej odbijają się w nowym kodeksie zobowiązań starcia poglądów, związanych z wytycznymi poglądami na prawo cywilne: *) z jednej strony zasadą subiektywizmu i autonomii jednostki, czyli możliwie w najszerszym zakresie wykorzystanie swobody jednostki w kształtowaniu jej umów i uprawnień, a z drugiej strony zasady obiektywizmu i heteronomii, czyli uzależnienie nie od woli działającej jednostki, lecz od woli innej, od woli ustawodawcy, od jego pomysłu kształtowania stosunków prywatno - prawnych. Dotychczas obowiązujący w dziedzinie naszej kodeks napoleoński najsilniej rozwijał zasadę autonomii wychodząc z założeń hasła wolności i równości, głoszonych przez rewolucję francuską, aczkolwiek, pamiętać trzeba, w znacznym stopniu ulegał jeszcze tradycji dawniejszej przedrewolucyjnej. Zasadę autonomii głoszą też przeważnie i nowe kodeksy, aczkolwiek wysuwają też niejedenkrotnie i zasadę heteronomiczną. Nasz kodeks zobowiązań, opierając się głównie o zasadę autonomii usiłuje godzić ją jednak z zasadą heteronomiczną, przedstawia więc system mieszaną.

W nowym kodeksie zwracają uwagę szczególną:

Swoboda jednostki w tworzeniu zobowiązań

Ta swoboda przejawia się w bardzo wielu przepisach. Wspomnijmy tutaj, że za dotychczasowym kodeksem napoleońskim i kodeks zobowiązań przyjmuje zasadę, że gdy w zobowiązaniu występuje kilka osób, to solidarność ich się nie domniemywa (art. 11), to znaczy, że każdy odpowiada za swój udział, a nie za całość długu. W stosunkach handlowych Nowy Kodeks Handlowy (art. 188), jak zresztą i dawniejszy uważa, że solidarność się domniemywa i uczestniczący w zobowiązaniu z reguły odpowiadają solidarnie, o ile dla niego jest handlowa. Takie postawienie kwestii wydaje się nieodpowiednie w czasach rozwiniętego wspólnego życia gromadzie, gdy jeśli się załatwia interesy razem, to zwykle przeciętnie wierzytel mógłby sądzić, że wszyscy wchodzący z nim umowę lub inny stosunek odpowiadają za całość obowiązku. Wydaje się, że bardziej celowo i odpowiednio określa tę kwestię kodeks cywilny niemiecki, gdy mówi, że w razie wątpliwości należy uważać, że wszystkie osoby zobowiązane odpowiadają łącznie.

Dowolność w tworzeniu warunków umowy

Art. 55 Nowego Kodeksu Zobowiązań mówi, że strony zawierające umowę mogą stosunek swój ułożyć według swego uznania, byleby cel i treść umowy nie sprzeciwiały się porządkowi publicznemu, ustawie, ani dobremu obyczajom. Osoba więc dowolnie, według swego uznania, ustala umowę. Ogólne wymagania porządku publicznego, ustawy, czy też do brych obyczajów wtedy mają znaczenie, gdy coś wyraźnie jest zakazane, w praktyce więc chodzić będzie najczęściej o taki zakaz, który gdzieś wyraźnie w ustawie jest przewidziany i postanowiony. Z punktu widzenia dobra narodowego, oczywiście, przyjęty winien być był odmienny punkt widzenia, skierujący myśli jednostki, zawierającej umowę, ku dobru społecznemu, ogólnemu, a nie dobru. Umowa bowiem jest raczej funkcją życia społecznego, aniżeli wykonywaniem przez jednostkę swoich celów prawnych. Dlatego też pierwsze miejsce winny mieć te ogólne cele społeczne i wszelkie normy społeczne ogólne przyjęte, wyrażone w ustawach, zwyczajach, moralności chrześcijańskiej, a nie cele i pomysły jednostki.

Zamiar stron

Intencja stron decyduje o powstaniu, prawidłowym wykonywa-

*) Przed kilku tygodniami zamieściliśmy tegoż autora ogólne omówienie nowego kodeksu zobowiązań.

niu i wynikach zobowiązania (tak jest w całym szeregu artykułów Nowego Kodeksu Zobowiązań, zwłaszcza art. 37 i 108) i poszczególne artykuły do szczególnych kwestii się odnoszące, tę zasadę rozwijają. Wobec czynów niedozwolonych zastosowana jest również zasada subiektywnego zamiaru w bardzo szerokiej mierze. Właściwszym natomiast byłoby silniejsze podkreślenie celu umowy czy innego zobowiązania, niż to czyni kodeks zobowiązań, a za najistotniejsze poczytywać należy nie tyle zamiary i intencje, ile skutki i pożytek społeczny z

wykonywania zobowiązań. Te ostatnie bowiem są przecież ważniejsze dla dobra gospodarstwa narodowego.

Już przytoczenie tych kilku kwestii zorientuje głębiej myślącego czytelnika, że Kodeks Zobowiązań jest nieodrodnym dzieckiem wieku 19-go i jego liberalizmu, a przecież ukazał się obecnie, w dobie zasadniczych przemian gospodarstw narodowych. Wobec tego przypuszczać należy, że w niedługim czasie ulegnie Kodeks rewizji w duchu potrzeb narodowych.

Tel. 11.44.45.

Internatowe Gimnazjum i Szkoła Powszechna

XX. Marianów na Bielkach w Warszawie, tramwaj 15-a, ul. Kamekuliów 81,

Oplata całkowita za naukę i internat wynosi miesięcznie: w gimnazjum w kl. I-iej — 165 zł; w kl. II-iej — 180 zł; w kl. V i VI — 200 zł; w kl. VII i VIII — 225 zł; w szkole powszechnej — 150 zł. Uczniowie przychodni opłacają za naukę, jak w szkołach warszawskich.

Egzaminy wstępne — 15 maja, 15 i 16 czerwca oraz 17 i 18 sierpnia

Wypadki w budownictwie Zastraszające cyfry

W piątek, dnia 27 b. m. miała miejsce w jednej z najpopularniejszych cukierni w Warszawie katastrofa budowlana, która jakkolwiek dzięki szczęśliwemu wypadkowi nie pociągnęła za sobą ofiar ludzkich, posiada swą wymowę i grozę.

W krótkim stosunkowo okresie czasu mieliśmy tylko na terenie Warszawy: zawalenie się dworca Głównego, wielkie katastrofy w fabryce Haberbusza i przy budowie Dyrekcji Wodociągów. Obok jednak tych masowych katastrof, codziennie w całej Polsce zdarza się olbrzymia ilość wypadków budowlanych. W latach 1926—1929 na terenie objętym tylko przez Lwowski Zakład Ubezpieczeń od Wypadków statystyka ich wygląda następująco:

Ogółem:	W tem: upadek robotników	Zawalenie się rusztowań	Zawalenie się budowli	Śmiert.	Ciężkie	Lekkie	Ogółem
180	905	1477	2562	53	217	244	514
29	99	135	263	15	17	16	48

W związku ze wzmożeniem się

ruchu budowlanego, cyfry te w ostatnich latach niewątpliwie wzrosły, stanowiąc jedną z większych pozycji w ogólnej liczbie wypadków przy pracy na terenie kraju, wahającej się około cyfry 20.000 rocznie.

Obciążenia Zakładów Ubezpieczeń, wskutek tych wypadków są olbrzymie. W latach 1926—1929 na terenie Zakładu Lwowskiego wartość kapitałowa rent za wypadki przy budowlach i budowach wynosiła 11.614.000 zł. Jeżeli dodamy do tego inne straty ponieszone spowodowane wypadkami, to na terenie całej Polski, otrzymamy olbrzymią cyfrę kilkudziesięciu milionów złotych strat gospodarczych z tytułu wypadków przy pracy na budowach.

Straty te spowodowane są brakiem organizacji, niezaoszczędnością się do przepisów, niedbalstwem lub brakiem nadzoru, a więc mogą być usunięte niemal w 100 proc. Rzeczowe ustosunkowanie się społeczeństwa do zagadnienia bezpieczeństwa pracy da więc nie tylko efekt humanitarny, lecz będzie też jednym z ważnych czynników racjonalnej gospodarki.

Rozbudowa Gdyni Projekty rządowe

Rozbudowa m. Gdyni, która postępuje stale, w związku z rozwojem portu gdyńskiego wymaga skoordynowania budowy miasta, portu i dróg komunikacyjnych.

Ostatnio sprawa ta była przedmiotem badań zainteresowanych Ministerstw i Komitetu Ekonomicznych Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 b. m. postanowił, że poszczególne zainteresowani ministrowie złożą Ministrowi Spraw Wewnętrznych niezbędne materiały do opracowania programu rozbudowy i planu zabudowania m. Gdyni. W szczególności Minister Przemysłu i Handlu przedstawi zapotrzebowania na tereny w związku z rozbudową portu i jego urządzeń w okresie najbliż-

szych kilkunastu lat, określi zapotrzebowania na tereny ze strony przemysłu, związanego z obrotem w porcie w tym okresie, Minister Komunikacji zaś określi plan rozbudowy wszelkich urządzeń komunikacyjnych i związanych z tem zapotrzebowania na tereny.

Ponadto Komitet Ekonomicznych Ministrów postanowił powołać przy Ministrze Spraw Wewnętrznych komisję, złożoną z delegatów, zainteresowanych ministrów i powołanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych przedstawicieli samorządu, która uzgodni program rozbudowy miasta z postulatami władz państwowych.

Otwarcie izby handlowej Bałtycko - skandynawskiej w Wilnie

Odbyło się inauguracyjne posiedzenie wileńskiego oddziału Izby handlowej bałtycko-skandynawskiej. W uroczystości tej wzięło udział około 300 delegatów oraz przedstawiciele władz i miejscowego społeczeństwa. Dyrektor Izby p. inż. Barański wygłosił referat, wskazując na konieczność nawiązania bliższych stosunków gospodarczych ziem

północno-wschodnich z państwami bałtyckimi.

W konferencji brał udział konsul łotewski p. Dona, konsul polski w Rydze dr. Rosicki, którzy specjalnie przybyli na otwarcie Izby przemysłowo-handlowej. Następnie dokonano wyboru prezydium. Na prezesa Izby powołano p. inż. Kawenotiego, na wiceprezesa zaś pp. dyr. Barańskiego oraz Nagórskiego.

Narady palestry w sprawie sytuacji zawodowej

Warszawska Izba Adwokacka zwołuje na dzień 2-go maja zjazd delegatów z miast prowincjonalnych warszawskiego okręgu apelacyjnego. Przedmiotem narad będzie m. in. sprawa ciężkiej sytuacji zawodowej członków palestry.

30.000 płyt do Sowietów

Sowiecki syndykat handlowy „Torgsin”, zawarł w ostatnim tygodniu umowę z warszawskimi wytwórcami płyt gramofonowych, w sprawie dostarczenia 30.000 płyt nagranych najnowszymi tekstami muzycznymi. Płyty te przeznaczone są dla świetlic wiejskich i sowieckich kolektywów rolnych.

Tranzakcję uskuteczniło za gotówkę, płacąc po 1 zł. za płytę.

Normalizacja... zeszytów szkolnych

Ministerstwo Wyznań Rel. i Oświecenia Publ. wydało nowe rozporządzenie wprowadzające z nadchodzącym rokiem szkolnym 1934—1935 jednolity tydzień zeszytów szkolnych dla uczniów szkół powszechnych. Normalizacja zeszytów dokonana będzie w trosce o ochronę wzroku dzieci. Karty nowego typu będą miały linaturę opartą na badaniach lekarzy okulistów.

Normalizacja zeszytów wpłynąć ma również na potaniecie najbardziej rozpowszechnionego artykułu pomocy szkolnych.

Składanie zeznań o dochodzie

W poniedziałek dn. 30 kwietnia mija ostatni dzień składania zeznań o dochodzie za rok 1933. Termin ten nie będzie prolongowany, a podatnicy, którzy nie złożą deklaracji o dochodzie, narażeni będą na nieuwzględnienie ich odwołań od wymiaru komisji szacunkowych.

Eksport przemysłu łódzkiego

W marcu r. b. eksport łódzkiego przemysłu włókienniczego wyniósł ogółem 361,5 tys. kg., wartości 2,7 milionów złotych. W porównaniu z lutym r. b. oznacza to wzrost eksportu o około 200 tysięcy złotych.

Wzrost eksportu zaznaczył się głównie do Anglii, krajów afrykańskich i Palestyny. Pozyskany został także dla eksportu włókienniczego nowy rynek zbytu w południowo - amerykańskiej republice Kolumbia, która poczyniła w Łodzi pierwsze zakupy manufaktury.

Ceny w Warszawie

Na poniedziałek, 30 b. m., obowiązują następujące najwyższe ceny podstawowych artykułów spożywczych na rynku warszawskim: chleb pyłowy — 32 gr., siłkowy i razowy — 24 gr. za kg. bułki pszenne — 5 gr., jakka świeże — 6 gr. za sztukę, mleko na miarę — 30 gr. za litr, słonina — 1 zł. 80 gr., mięso uboju warszawskiego: wołowina — 1 zł. 40 gr., cielęcina — 1 zł. 30 gr., cielęcina — 1 zł. 50 gr., masło deserowe II gat. 3 zł. 35 gr., osekowe — 2 zł. 85 gr., wszystko za kg. w sprzedaży detalicznej.

Proces Fałszerzy-żydów w Londynie

LONDYN, 27.4. Przed sądem tu tejszym rozpoczęła się rozprawa przeciwko trzem żydom z Polski, Najmarkowi, Popielcowi i Turkowi, oskarżonym o fałszowanie angielskich papierów wartościowych. Rozprawa odbywa się przed sądem przysięgłych.

Po odczytaniu aktu oskarżenia zapytano wszystkich trzech, czy przyznają się do winy, na co nastąpiła odpowiedź, iż żaden z nich do winy się nie przyznaje. Jeden z obrońców, Lyons, zrobił zastrzeżenie, iż na liście świadków nie umieszczono osoby, która posiada dla sprawy zasadnicze znaczenie. Wobec tego sędzia pozwolił obrońcy wnieść podanie, ktreby umożliwowało konieczność powołania tego świadka.

Żydzi zaniepokojeni powstaniem Obozu Narodowo-Radykalnego

„Hajt” z 19 b. m., w artykule z podpisem „A. K-n” tłumaczy, dlaczego dzienniki sanacyjne przy ocenie programu „Obozu Narodowego - Radykalnego” pominięły milczeniem jego judofobję:

— „Sanacyjni publicyści uchwycili się jakby deski ratunku nowej radykalno - narodowej partii, utworzonej w Warszawie przez część młodzieży endeckiej, która oderwała się od starych endeków. Nie należy się dziwić. Sanacja upatruje w tej nowej grupie swoich popleczników:

— „Od całych lat endecja nie przestaje podniecać sanacji, że przyszłość polskiego życia politycznego należy do niej, do endecji, gdyż z nią idzie cała młodzież, w każdym razie przeważająca większość. Natomiast młodzież sanacyjna jest zarażona radykalizmem społecznym i dlatego przy niej nie ustoi się”.

Nowa grupa jest również społecznie radykalna:

— „Jest przeto zrozumiałe, że sana-

cja chce wykorzystać secesję, aby do- wieść, że rola polityczna endecji kończy się”.

Żydom trudno zrozumieć, dlaczego sanacja przemilcza judofobię tej nowej grupy:

— „Wszystko to jest zrozumiałe, natomiast niezrozumiałe jest to, że sanacyjni publicyści tak daleko zagalopowali się w pochwałach na rzecz nowej partii, że zapomnieli o skrajnej judofobii, na której zamierza oprzeć się nowa partia”.

Po przytoczeniu kilkunastu wierszy z „Kurj. Por.”, w którym krytykuje się linję polityki narodowej demokracji oraz wychwała się nową grupę, autor kończy:

— „Ani słowem nie wspomina się o stosunku nowej partii do sprawy żydowskiej. Nie aprobeuje się, lecz i nie krytykuje się. Prostu przemilcza się. Czy może ma to być milczącą zgodą?”

To milczenie niepokoi żydów. Podkreślenie autora żydowskiego ma znaczenie wyrzutu pod adresem opiekunów i sojuszników.

Wznowienie rokowań handlowych z Anglią

Jak się dowiadujemy, wznowienie rokowań między polskim i angielskim przemysłem węglowym na temat porozumienia eksportowego nastąpić ma w początkach

czerwca r. b. Delegacja polska rozpoczęła już prace nad postulatami eksportowymi angielskiego przemysłu węglowego.

Dowództwo kawalerji DOK VIII w Bydgoszczy

Dowództwo i sztab kawalerji D.O.K. VIII (Pomorze), ma być przeniesione z Torunia do Bydgoszczy.

Bydgoszcz oddaje na biura dowództwa kawalerji pomorskiej bezpłatnie obszerny lokal w domu miłskim przy ul. Gdańskiej 71, który

uzyskał już aprobatę wysłanych dla obejrzenia lokalu oficerów sztabowych.

Instytucja wojskowa mająca się osiedlić w Bydgoszczy, jest centralną władzą organizacyjną dla wszystkich formacji kawaleryjskich na Pomorzu, oraz północnej części Wielkopolski.

Odstąpienie pomnika gen. Bema w Budapeszcie

Przygotowania do przyjęcia Polaków

W ostatnich dniach trwania międzynarodowych targów w Budapeszcie nastąpi odstąpienie pomnika ku czci polsko - węgierskiego generała Józefa Bema. Na Węgrzech trwają przygotowania do tej uroczystości, na które uda się z Polski specjalna wycieczka w osobnym pociągu; organizacją wycieczki zajela się polsko-wę-

gierska Izba handlowa. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przyznało Izbie na ten cel 400 ulgowych paszportów do Budapesztu. W wycieczce wezmą głównie udział przedstawiciele Małopolski i Śląska; dla Warszawy zarezerwowano około 100 miejsc. Wyjazd z Warszawy nastąpi 12 maja. Uczestnicy wycieczki będą gośćmi narodu węgierskiego.

Spadek cen pszenicy na rynku krajowym

Na rynku krajowym zaznaczył się z wiosną znaczny spadek cen pszenicy. Przy niejednorodnych cenach ziarna w różnych okolicach państwa, obniżka cen wynosi przeciętnie około 2 zł. na 100 kg W. Małopolsce Wschodniej placą obecnie 18 złotych za kwintal pszenicy loco Lwów, w Warszawie notowania giełdowe wykazują cenę 19 złotych, a w Poznańskim gdzie ceny i w zimowym okresie były niższe, płaci się za pszenicę niewiele ponad 16 złotych. W ten sposób w Polsce Zachodniej zacieria się coraz bardziej różnica między cenami pszenicy i żyta.

W kołach handlu zbożowego twierdzą, iż oczekiwać należy dalszego spadku cen pszenicy, a to wobec znacznych zapasów tego ziarna w kraju i niskich cen pszenicy zagranicą. Na rynkach zagranicznych ceny pszenicy kalkulują się na około 10 złotych za kwintal loco port przeznaczenia. Jako powód wysokich stosunkowo cen pszenicy w kraju w okresie minionych miesięcy, podawana jest mała podaż tego ziarna. Rolnicy, posiadający pszenicę, wyprzedawali w pierwszym rzędzie żyto, którego ceny wskutek akcji interwencyjnej zostały ustabilizowane. Ze sprzedaży pszenicy wstrzymano się do wiosny, spekulując na wyższych cenach, która np. w okresie wiosennym 1933 roku była znaczna.

W roku bieżącym jednakże, wskutek dobrego urodzaju pszenicy i dostatecznej ilości tego ziarna w kraju, zamiast oczekiwanego nastąpił spadek cen przy dalszej tendencji zniżkowej. Państwowe zakłady zbożowe nie

prowadzą akcji interwencyjnej w sprawie cen pszenicy, tak, iż o cenę tego ziarna decyduje głównie prawo popytu i podaży.

Poselstwo Rzeszy obchodzić będzie dzień 1-go maja

Niemieckie placówki w Polsce otrzymały zarządzenie władz centralnych Rzeszy Niemieckiej w sprawie obchodzenia dnia 1-go maja, który uznany został przez rząd Rzeszy, jako dzień święta robotniczego.

Biura poselstwa niemieckiego w Warszawie, jak i konsul niemiecki nie będą czynne w dniu 1-go maja.

Ambasador sowiecki u Ministra Opieki

Ambasador sowiecki, p. Dawtjan, złoży wizytę oficjalną ministrowi Opieki Społecznej, gen. Hubickiemu.

Podróż „Pułaskiego”

NOWY JORK, 28.4 (PAT). Statek „Pułaski” wyszedł z Nowego Jorku dnia 26-go b. m. o godz. 15-tej, zabierając 198 pasażerów, 175 worków pszenicy oraz 371 t. ładunku.

Statek „Kościuszko” w Antwerpii

ANTWERPIJA, 28.4. (PAT). Statek „Kościuszko” przybył dnia 26-go b. m. o godz. 13-tej do Antwerpii.